

Sleutelfiguren in de kerkgeschiedenis

Een redactionele nabeschouwing

• door de voltallige redactie en redactieraad: Peter van Beugen, Kees Fieggen, Gerard Hoddenbagh, Gerard Kramer en Arie Slingerland

DE LAATSTE ARTIKELEN OVER SLEUTELFIGUREN IN DE KERKGESCHIEDENIS HEBBEN BIJ EEN AANTAL LEZERS REACTIES LOSGEMAAKT. HET BETREFT DAARBIJ MET NAME DE BESCHRIJVING VAN ONTWIKKELINGEN IN DE CHARISMATISCHE TAK VAN HET KERKELIJK SPECTRUM. EEN AANTAL VAN DEZE REACTIES WAS POSITIEF, EEN AANTAL WAS JUIST KRITISCH. OM OP DEZE REACTIES IN TE GAAN EN DE PUBLICATIE TE VERANTWOORDEN HEBBEN WIJ REACTIES GERUBRICEERD IN TWEE KERNVRAGEN DIE WE VERVOLGENS WILLEN BEANTWOORDEN.

1. Waarom is er zoveel aandacht besteed aan 'het charismatisch gedachtegoed'?

Als het gaat om de hoeveelheid artikelen die aan deze ontwikkelingen is besteed, willen we de stelling nuanceren dat aan deze laatste groep onevenredig veel aandacht zou zijn besteed. In de nummers 29 t/m 32 zijn achtereenvolgens 4 artikelen besteed aan de wegbereiders en de sleutelfiguren in de Reformatie uit de 15^e en 16^e eeuw. In de nummers 33 t/m 36 zijn achtereenvolgens 4 artikelen besteed aan sleutelfiguren uit de opwekkingsbeweging en het Reveil in de 17^e en 18^e eeuw en in de nummers 37 t/m 40 zijn tenslotte 4 artikelen besteed aan wegbereiders en sleutelfiguren in het Pentecostalisme en de Charismatische beweging in de 19^e, 20^e en 21^e eeuw. We zijn dus van mening dat er wat de verdeling van de artikelen betreft een verantwoorde keuze is gemaakt. De reden dat aan 'charismatische voorgangers' aandacht is besteed is precies dezelfde als waarom de Reformatoren, de eerste paus en de kerkvaders aan de orde zijn gekomen. Zij zijn niet per se de 'bekendste predikers' of meest 'succesvolle evangelisten', immers namen als Billy Graham of Charles Spurgeon ontbreken in dit rijtje. Zij zijn óók niet per se de figuren met wie wij ons theologisch het meest verwant voelen; dan zou een groot aantal lezers wellicht meer over de Broederbeweging hebben willen zien. Dat was echter niet de opzet van deze reeks. De opzet van deze reeks was om een poging te doen om die personen te behandelen die op de een of andere manier, door hun werk of geestelijke nalatenschap, gezichtsbepalend zijn geweest voor het christendom. Zij leefden in een tijdsgewricht waarin de kerk van aanzien veranderde en hebben hun sporen nagelaten tot op de huidige dag. Je kunt eenvoudigweg niet

ontkennen dat de personen die wij uit de 20^e eeuw de revue hebben laten passeren daarin net zo goed een plek verdienen als de Reformatoren of de Kerkvaders.

2. Waarom is er niet meer gewaarschuwd voor gevaren van het charismatische christendom?

Ten eerste zouden we willen wijzen op het karakter van deze artikelenreeks: ze is een *historische* verkenning naar de ontwikkelingen in de kerkgeschiedenis en het is géén reeks van *theologische* verhandelingen over leerstukken of praktijken in de verschillende geledingen van de wereldwijde kerk. De lezers van de artikelenreeks zijn hier diverse keren aan herinnerd. Wij hebben getracht dit zo objectief mogelijk te doen – bij voorkeur in de bewoordingen die de desbetreffende personen zelf gebruikten - en we hebben bewust de verleiding willen weerstaan om alle zaken waar 'wij' het niet mee eens zijn inhoudelijk te beoordelen. Deze reeks zou haar doel voorbij geschoten zijn als er plek moest worden ingeruimd om alle zaken die voor het voetlicht komen, inhoudelijk te beoordelen. We willen dit verduidelijken. Uit de vroege kerkgeschiedenis is bijvoorbeeld de opkomst van de kloosterorden besproken, uit de Middeleeuwen is de opkomst van het pausdom en het Rooms-Katholicisme besproken en uit de Reformatie komen onlosmakelijk de verbondstheologie en de predestinatieleer voor de aandacht. De artikelenreeks zou aan leesbaarheid hebben ingeboet en buiten haar kaders zijn getreden als wij deze onderwerpen inhoudelijk waren gaan bespreken. In hypercalvinistische kerken wordt wekelijks een vals evangelie gepredikt dat de luisteraars onder de

wet brengt in plaats van in de zekerheid van het geloof, miljoenen gelovigen hebben geleefd in de duisternis van Maria- en heiligenverering, de verkoop van aflaten en hebben in naam van de kerk kruistochten gevoerd tegen mensen die het evangelie niet kenden. En inderdaad hebben velen zich teruggetrokken in het mysticisme van de kloosterorden zonder de vrijheid in Christus te hebben gekend. Toch zijn wij spaarzaam geweest met het plaatsen van kritische noten. Geen enkele beweging, inclusief de Broederbeweging, zijn dwalingen en openlijke zonden bespaard gebleven. Het getuigt van bescheidenheid als wij proberen, ondanks menselijk falen, in alle historische ontwikkelingen en vernieuwingen de hand van God te zien. En in al deze kerken herkennen wij broeders en zusters, met wie wij ons nauwelijks zouden durven vergelijken en waarmee we toch één zijn in Christus, zowel in de Katholieke kerk als in de Reformatorische kerken als in de charismatische en Pinksterkerken! Het valt ons op dat geen van de lezers zijn vinger heeft opgestoken toen het Katholicisme of de Reformatie voor het voetlicht kwamen, maar dat sommigen dit wél doen als het Charismatisch christendom aan de orde komt, alsof het spreken in talen in hun ogen 'erger' is dan Mariaverering. Andere lezers van Focus zullen juist vanuit een ander gezichtspunt bezwaar aantekenen tegen de zojuist gemaakte vergelijking: alsof manifestaties van de Geest zoals die in 1Kor.12 beschreven worden op één lijn moeten worden gesteld met dwalingen als Mariaverering of dubbele predestinatieleer! Zij zijn juist van mening dat wij onszelf en onze Pinksterbroeders daarmee te kort doen. Welk oordeel of voorkeur u als lezer van het blad Focus in dezen maakt, laten wij daarom graag aan u zelf over.

Ten tweede willen we benadrukken dat 'het' charismatische christendom niet bestaat, of anders gezegd: het antwoord op de vraag wat men daaronder verstaat, hangt af van de persoon aan wie je het vraagt! Dit geldt anno 2019 trouwens niet alleen voor het charismatische christendom, maar voor alle andere stromingen binnen de christenheid, maar dat terzijde. Het charismatisch christendom is een heterogeen en uiteenlopend gezelschap. Eén van de lezers had bijvoorbeeld graag benadrukt gezien dat John Wimber later tóch afstand heeft genomen van de "Toronto Blessing" (waarvan bij dezen dus akte). Sommigen hangen de Word of Faith theologie aan die ons rijkdom en voorspoed

belooft, anderen wijzen die pertinent af. Sommigen zien het spreken in talen als het enige en noodzakelijke bewijs voor de doop in de Heilige Geest, anderen niet. Laten we hierover in ieder geval duidelijk zijn: niemand binnen de redactie en de redactieraad van Focus hangt het welvaartsevangelie aan, niemand beschouwt de tongentaal als hét teken voor de doop in de Heilige Geest, geen van ons gelooft dat het uitoefenen van gaven een maatstaf is voor geestelijke volwassenheid of dat alle zieken in deze tijd zullen genezen als zij maar genoeg geloof hebben. Onder een bredere definitie van 'charismatisch christendom' vallen echter die gelovigen die menen dat alle gaven van de Geest in principe voor alle gelovigen in alle tijden zijn en ook mogen – of zelfs moeten - worden nagestreefd. Zij leven vanuit een geloof én verwachting van Gods concrete handelen en spreken in onze tijd door de werking van zijn Geest, in en door de gelovigen. In deze zin zullen sommigen binnen de redactie en redactieraad zich wél in meerdere of mindere mate charismatisch christen noemen, terwijl anderen juist meer neigen tot het cessationistisch standpunt, overigens zonder dat zij daarbij het charismatisch christendom willen demoniseren of God het recht ontzeggen zich soms anders te openbaren dan zij verwachten.

Naschrift

Zoals altijd geldt de geopende Bijbel als leidraad in het gesprek, en zolang dit gezag wordt gerespecteerd, respecteren we het ook als de ander soms tot een ander inzicht komt dan wij zelf. Wij zouden de lezers van ons blad dezelfde suggestie aan de hand willen doen en daarmee de artikelenreeks over de kerkgeschiedenis willen afsluiten.

